

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/4818. számú
törvényjavaslat**

**a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény
módosításáról**

**Előadó: Dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter**

Budapest, 2015. május

2015. évi ... törvény

a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény módosításáról

1. §

A géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény (a továbbiakban: Gtv.) 11/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11/A. § (1) Kizárólag az Európai Unióban forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező géntechnológiával módosított termék hozható forgalomba.

(2) Géntechnológiával módosított termék forgalomba hozatalának engedélyezésére vagy a forgalomba hozatali engedély megújítására vonatkozó eljárás (a továbbiakban együtt: forgalomba hozatali engedélyezési eljárás) során a géntechnológiai hatóság az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban foglaltak szerint az Európai Bizottsághoz fordulhat annak érdekében, hogy a forgalomba hozatali engedély hatálya a termesztés tekintetében Magyarországra vagy annak egy részére ne terjedjen ki (a továbbiakban: engedély területi korlátozására vonatkozó kérés).

(3) Amennyiben a kérelmező megerősíti, hogy a forgalomba hozatali engedély hatályát továbbra is ki kívánja terjeszteni Magyarország területére, vagy a géntechnológiai hatóság nem nyújtott be az engedély területi korlátozására vonatkozó kérést, és a (4) vagy (5) bekezdésben foglalt indokokra tekintettel szükséges az engedély területi korlátozása, a géntechnológiai hatóság a forgalomba hozatali engedélyezési eljárás lezárását megelőzően az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban foglaltak szerint értesíti az Európai Bizottságot, hogy a géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának termesztését meg kívánja tiltani.

(4) A géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának magyarországi vagy annak egy részére kiterjedő termesztése a következő indokok alapján tiltható meg:

- a) környezetpolitikai célok,
- b) városi és vidéki területrendezés,
- c) földhasználat,
- d) társadalmi-gazdasági hatások,
- e) a géntechnológiával módosított szervezetek más termékekben való előfordulásának elkerülése,
- f) agrárpolitikai célok,
- g) közrend.

(5) A (4) bekezdésben felsorolt indokoktól eltérő okból a termesztési tilalom akkor vezethető be, ha az a természeti erőforrások, a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok védelme érdekében szükséges és arányos a tilalom alapjául szolgáló, elérni kívánt céllal.

(6) A (4) bekezdés g) pontjában meghatározott indokra csak más indokkal együttesen lehet hivatkozni. A (4) bekezdés a) pontjában foglalt indok csak az engedélyezési eljárás során értékelt környezeti kockázatoktól eltérő szempontokon alapulhat.

(7) Az agrárpolitikáért felelős miniszter a géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának magyarországi vagy annak egy részére kiterjedő termesztését – az Európai Bizottság (3) bekezdés szerinti értesítését követő 75 napos várakozási idő leteltét követően, de legkorábban a forgalomba hozatali engedély hatálybalépésének napján – rendeletben tiltja meg. Az agrárpolitikáért felelős miniszter a rendeletben a termesztési tilalommal érintett géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának tárolásával, szállításával, forgalmazásával kapcsolatban speciális előírásokat vagy a termesztési tilalom betartásához szükséges egyéb biztonsági intézkedéseket állapíthat meg.

(8) A termesztési tilalom alá vont géntechnológiával módosított szervezet szaporítóanyagként kiskereskedelmi forgalomba nem hozható.

(9) Az élelmiszerként vagy takarmányként felhasználható géntechnológiával módosított szervezetek, a géntechnológiával módosított szervezetet tartalmazó vagy abból álló, illetve abból előállított élelmiszerek és takarmányok forgalomba hozatalának engedélyezésére az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusának rendelkezéseit kell alkalmazni.”

2. §

A Gtv. 11/C. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az állami elismerésről, illetve a fajtaelismerésről szóló határozat nem adható ki, ha

a) a géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának

aa) magyarországi termesztésére a géntechnológiával módosított termék forgalomba hozatali engedélyének hatálya nem terjed ki,

ab) magyarországi termesztését a 11/A. § (7) bekezdése alapján az agrárpolitikáért felelős miniszter megtiltotta, vagy

b) a géntechnológiával módosított szervezet forgalomba hozatalát a 11/B. § (2) bekezdése alapján korlátozták vagy megtiltották.”

3. §

A Gtv. 21/B. §-a a következő (5a) bekezdéssel egészül ki:

„(5a) Amennyiben a termesztési engedély iránti kérelmet a 11/A. § (7) bekezdése szerinti várakozási idő alatt nyújtja be a kérelmező, a termesztési hatóság az engedélyezési eljárást a várakozási idő tartamára felfüggeszti.”

4. §

A Gtv. 34. §-a a következő (11) bekezdéssel egészül ki:

„(11) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a termesztési tilalommal érintett géntechnológiával módosított szervezetek, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának körét és a termesztési tilalom elrendelése alapján szükséges tárolási, szállítási, forgalmazási vagy egyéb biztonsági intézkedésekre vonatkozó előírásokat.”

5. §

A Gtv. a következő 37. §-sal egészül ki:

„37. § (1) A géntechnológiai hatóság a 2015. április 2-a előtt benyújtott, a forgalomba hozatal engedélyezésére vagy a forgalomba hozatali engedély megújítására vonatkozó, még el nem bírált kérelem, valamint a már engedélyezett géntechnológiával módosított termék esetén 2015. október 3-ig kezdeményezi az engedélyezési eljárást lefolytató tagállami hatóságnál vagy az Európai Bizottságnál a kérelem vagy az engedély termesztés tekintetében történő, Magyarország területére vagy annak egy részére kiterjedő korlátozását.

(2) Amennyiben a kérelmező megerősíti, hogy a forgalomba hozatali engedély hatályát továbbra is ki kívánja terjeszteni Magyarország területére, vagy a géntechnológiai hatóság nem nyújtott be az engedély területi korlátozására vonatkozó kérelmet, a 11/A. § (3)–(7) bekezdésében foglaltak szerint tiltható meg a géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának magyarországi vagy annak egy részére kiterjedő termesztése.”

6. §

A Gtv. 38. § (1) bekezdése a következő *d)* ponttal egészül ki:

(Ez a törvény)

„d) a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) területükön történő termesztésének korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló, 2015. március 11-i 2015/412/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek”

(való megfelelést szolgálja.)

7. §

A Gtv.

a) 15. § (1) bekezdésében a „szerint szabadon forgalmazható” szövegrész helyébe a „szerinti forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező” szöveg,

b) 22. § (2) bekezdés a)–c) pontjában a „védzáradéki eljárás alá vont” szövegrész helyébe a „termesztési tilalom vagy védzáradéki eljárás alá vont” szöveg,

c) 22. § (3) bekezdés b) pontjában a „11/B. § (3) bekezdése” szövegrész helyébe a „11/A. § (7) bekezdése vagy 11/B. § (3) bekezdése” szöveg lép.

8. §

Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

9. §

Ez a törvény a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) területükön történő termesztésének korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló, 2015. március 11-i 2015/412/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

INDOKOLÁS

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvénymódosítást a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) területükön történő termesztésének korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló, 2015/412/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) rendelkezéseinek magyar jogrendbe történő átültetése indokolja.

Az új uniós irányelv lehetővé teszi, hogy a tagállamok a GMO-k köztermesztésére vonatkozó döntésüket saját hatáskörben hozhassák meg, nem csupán természetvédelmi vagy egészségügyi, hanem társadalmi, gazdasági vagy egyéb szempontok alapján is.

Az irányelv értelmében a tagállamok kétféleképpen tilthatják meg vagy korlátozhatják a GMO-k köztermesztését:

1. Az első opció alkalmazása esetén az engedélyezési eljárás során a tagállam az Európai Bizottságon keresztül kérheti az engedélykérelmet benyújtó céget, hogy módosítsa a bejelentését annak érdekében, hogy az uniós engedély területi hatálya ne terjedjen ki az adott tagállam területének egy részére vagy egészére. Ebben az esetben tehát az eredeti kérelem és az ez alapján kiadott engedély területi hatálya módosul. Amennyiben a kérelmező nem ért egyet a tagállam kérésével és továbbra is fenntartja eredeti kérelmét, a tagállam a második opció alapján is megtilthatja az adott GM növény termesztését.

2. A második opció alkalmazása esetén a tagállam az engedélyezést követően szabadon dönthet a tiltásról vagy korlátozásról, jelezve a Bizottság felé annak részletes indokait. A tagállam mérlegelésétől függ, hogy figyelembe veszi-e a Bizottságtól esetlegesen kapott észrevételeket vagy sem.

A második opciót abban az esetben is lehet alkalmazni, ha az első lehetőséggel a tagállam nem élt.

Az irányelv átmeneti rendelkezéseket is megállapít annak érdekében, hogy a hatályba lépését megelőzően benyújtott engedélykérelmek esetében is élhessenek a tagállamok a fenti két lehetőséggel.

Az irányelv rendelkezéseinek az átültetését a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény, valamint a géntechnológiai tevékenység engedélyezési eljárási rendjéről, valamint az eljárás során az Európai Bizottsággal való kapcsolattartásról szóló 132/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet egyidejű módosítása biztosítja.

A törvényjavaslat értelmében a géntechnológiával módosított termékek európai uniós forgalomba hozatalának engedélyezése során a magyar géntechnológiai hatóság kérelemmel fordulhat az Európai Bizottsághoz annak érdekében, hogy a forgalomba hozatali engedély hatálya a termesztés tekintetében Magyarországra vagy annak egy részére ne terjedjen ki. Amennyiben a kérelmező a kérelmét ennek megfelelően módosítja, vagy a megadott határidőn belül nem nyilatkozik a kérestről, az uniós köztermesztési engedély hatálya nem terjed ki Magyarországra területére vagy annak a magyar géntechnológiai hatóság által megjelölt részére.

Amennyiben a kérelmező megerősíti, hogy Magyarországot nem kívánja kivonni az uniós termesztési engedély hatálya alól, az agrárpolitikáért felelős miniszter a törvényben felsorolt indokok alapján rendeletben tiltja meg az adott GMO, vagy növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott GMO-k csoportjának a köztermesztését. A tervezett intézkedésről annak indokaival együtt értesíteni kell az Európai Bizottságot, és a tiltásról szóló rendelet csak az Európai Bizottság értesítését követő 75 napos várakozási idő leteltét követően hirdethető ki. A törvényjavaslat az együtt-termesztésre vonatkozó szabályok módosításával biztosítja, hogy Magyarországon az adott GMO-t akkor se lehessen elvetni, ha még a várakozási idő alatt megszületik az uniós termesztési engedély.

A termesztési tilalom alá vont géntechnológiával módosított szervezet szaporítóanyagként nem hozható kiskereskedelmi forgalomba.

RÉSZLETES INDOKLÁS

Az 1. §-hoz

Az 1. §-sal módosított 11/A. § lehetővé teszi, hogy a géntechnológiai hatóság a GMO-k uniós engedélyezési eljárása során az Európai Bizottságon keresztül kérhesse az engedélykérelmet benyújtó céget, hogy módosítsa a bejelentését annak érdekében, hogy az uniós engedély területi hatálya ne terjedjen ki Magyarország területére vagy annak egy megjelölt részére. Ebben az esetben az eredeti kérelem és az ez alapján kiadott uniós engedély területi hatálya módosul.

Amennyiben a kérelmező megerősíti, hogy a forgalomba hozatali engedély hatályát továbbra is ki kívánja terjeszteni Magyarország területére, vagy a géntechnológiai hatóság nem nyújtott be az engedély területi korlátozására vonatkozó kérést, hazánk saját hatáskörben is megtilthatja az adott GM növény termesztését. Ez esetben a géntechnológiai hatóság jelzi az Európai Bizottság felé döntésének részletes indokait is.

A törvény meghatározza azokat az indokokat, amelyeket a géntechnológiai hatóságnak meg kell vizsgálnia, amikor a géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek

csoportjának termesztési tilalmáról dönt. A 11/A. § (4) bekezdésében felsorolt indokokon túlmenően azonban a termesztési tilalom akkor is bevezethető, ha az – összhangban az Alaptörvény P) cikkében meghatározott, a nemzet közös örökségét képező értékekkel – a természeti erőforrások, a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok védelme érdekében szükséges és arányos a tilalom alapjául szolgáló, elérni kívánt céllal.

Az agrárpolitikáért felelős miniszter a géntechnológiával módosított szervezet, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának magyarországi termesztését rendeletben tiltja meg, melyben speciális előírásokat állapíthat meg a tilalom gyakorlati végrehajtásának biztosítása érdekében.

A 2. §-hoz

A Gtv. 11/C. § (5) bekezdésének a módosításával kiegészül a növényfajtak állami elismerése megtagadásának esetköre a termesztési tilalommal érintett, valamint azon géntechnológiával módosított növényfajtakkal, amelyek magyarországi termesztésére az európai uniós engedély hatálya nem terjed ki.

A 3. §-hoz

Amennyiben egy tagállam tiltani kívánja egy adott GMO, vagy GMO-k egy csoportjának a köztermesztését, az erről szóló intézkedést annak tervezetével együtt meg kell küldenie az Európai Bizottság számára. Az intézkedést addig nem fogadhatja el a tagállam, amíg a 75 napos várakozási idő el nem telik. Elképzelhető, hogy az uniós termesztési engedélyt mindeközben kiadják. A 21/B. § törvényjavaslattal beiktatni kívánt (5a) bekezdése ezért biztosítja, hogy amennyiben az uniós termesztési engedély hatályba lép, és az Magyarország területére is kiterjed, a gazdálkodók ne termeszthessék az adott GMO-t addig, amíg a tiltásról rendelkező rendelet hatályba nem lép.

A 4. §-hoz

A Gtv. 34. §-ának törvényjavaslattal beiktatott (11) bekezdése felhatalmazza az agrárpolitikáért felelős minisztert, hogy rendeletben állapítsa meg a termesztési tilalommal érintett géntechnológiával módosított szervezetek, illetve növényfaj vagy jelleg alapján meghatározott géntechnológiával módosított szervezetek csoportjának körét, és meghatározza a tilalom biztosításához szükséges tárolási, szállítási, forgalmazási vagy egyéb biztonsági előírásokat.

Az 5. §-hoz

A Gtv. új 37. §-a biztosítja, hogy az irányelvben foglalt területi korlátozásra vagy tiltásra vonatkozó lehetőséget az Európai Unióban 2015. április 2. előtt benyújtott, a forgalomba hozatal engedélyezésére vagy a forgalomba hozatali engedély

megújítására vonatkozó, még el nem bírált kérelmek, valamint a már engedélyezett géntechnológiával módosított termékek esetében is lehessen alkalmazni.

A 6. §-hoz

A Gtv.-t módosító rendelkezések uniós jogharmonizációs kötelezettségnek tesznek eleget, erre figyelemmel egészül ki a Gtv. jogharmonizációs záradéka.

A 7. §-hoz

A törvényjavaslat által eszközölt módosításokra figyelemmel a 7. § szövegcsereével pontosítja a Gtv. más rendelkezéseit is.

A 8. §-hoz

Figyelemmel arra, hogy 2015. október 3-ig lehet kezdeményezni a 2015. április 2-a előtt benyújtott, a forgalomba hozatal engedélyezésére vagy a forgalomba hozatali engedély megújítására vonatkozó, még el nem bíralt kérelem, valamint a már engedélyezett géntechnológiával módosított termék esetén a kérelem vagy az engedély termelés tekintetében történő, Magyarország területére vagy annak egy részére kiterjedő korlátozását, a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

A 9. §-hoz

A törvény uniós jogharmonizációs kötelezettségnek tesz eleget, ezért a 9. § tartalmazza a jogharmonizációs záradékot.